

การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Waste Management of Koh Lak Subdistrict Administrative Organization
Mueang Prachuap Khiri Khan District Prachuap Khiri Khan Province.

¹ชินวัต เกษมสุขไพศาล

Chinnawat Kasaemsukpaisal¹

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Koh Lak Subdistrict Administrative Organization

Mueang Prachuap Khiri Khan District, Prachuap Khiri Khan Province

¹E-mail: chinnawat.kas@rmutr.ac.th

Retrieved 30-03-2025; Revised 19-04-2025; Accepted 25-04-2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อประเมินการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะ (3) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน สมการถดถอยเชิงพหุ ผลการวิเคราะห์พบว่า (1) ด้านการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง (2) ความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญ (3) ด้านแนวทางการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะสามารถพยากรณ์การจัดการขยะได้ร้อยละ 39.4 โดยมีตัวแปรที่มีอำนาจการพยากรณ์ประกอบด้วย การวางแผน การร่วมตัดสินใจ การร่วมดำเนินการและการจัดการองค์การ

คำสำคัญ: การจัดการขยะ; ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะ; องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก

Abstract

This research aimed to; (1) to explore waste management of Koh Lak Subdistrict Administration Organization Prachuap Khiri Khan Province (2) to explain correlation between waste management of Koh Lak Subdistrict Administration Organization with affecting factors. (3) to purpose approach of waste management of Koh Lak Subdistrict Administration Organization. This was quantitative approach, 400 sample retrieved from residents of Koh Lak Subdistrict Administration Organization. Questionaries were data collection mean, mean standard deviation Pearson's coefficient and Multiple Regression were analytical statistics. Findings were as follows; (1) waste management of Koh Lak Subdistrict Administration Organization was moderate level. (2) correlation between waste management of Koh Lak Subdistrict Administration Organization with affecting factors was significant positive correlation. (3) affecting factors could forecast waste management of Koh Lak Subdistrict Administration Organization at 39.4 percent, approach of waste management could be consisted of significant factors, planning, decision making operation participation and organization.

Keywords: waste management, Koh Lak Subdistrict Administration Organization Prachuap KhiriKhan Province, Factors affecting waste management

บทนำ

ประเทศไทยกำลังประสบภาวะวิกฤติของมลพิษด้านสิ่งแวดล้อมมาก โดยเฉพาะมลพิษที่เกิดจากจำนวนขยะมูลฝอยที่ตกค้างในปริมาณที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี กลายเป็นปัญหาระดับชาติ ทุกภาคส่วนต้องหันมาให้ความสนใจ ช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหายะกักันอย่างเร่งด่วน จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษในปี พ.ศ. 2565 พบว่า ประเทศไทยมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 25.70 ล้านตัน หรือ 70,411 ตัน/วัน กระจายตัว ตามภูมิภาคต่าง ๆ มีอัตราการเกิดขยะมูลฝอย เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรปี พ.ศ. 2565 ของกรมการปกครอง เฉลี่ยเท่ากับ 1.07 กิโลกรัม/คน/วัน เมื่อพิจารณาปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ขยะมูลฝอยมีปริมาณเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (24.98 ล้านตัน) ร้อยละ 3 เนื่องจากในปี พ.ศ. 2563 - 2564 ประเทศไทยอยู่ในช่วงล็อกดาวน์ซึ่งมีการจำกัด กิจกรรมของประชาชน รวมถึงการเดินทางทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า (COVID-19) เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า (COVID-19) ได้คลี่คลายลงจากจำนวนของผู้ติดเชื้อที่มีแนวโน้มลดลง ทำให้รัฐบาลได้มีการประกาศมาตรการคลายล็อกดาวน์ ประกอบกับมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศและเริ่มเปิดประเทศ ส่งผลให้ประชาชนกลับมาดำเนินชีวิตตามปกติมากขึ้น และวิถีการดำเนินชีวิตประชาชนบางส่วนยังคง

พฤติกรรมการซื้อขายและบริโภค ในบริการสั่งซื้อสินค้าและอาหารผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ขยะมูลฝอยประเภทบรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบ ใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single use plastic) ยังคงมีปริมาณสูง รวมทั้งนักท่องเที่ยวเริ่มทยอยกลับมาเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปี 2564 จำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 400,000 คน เป็น 11 ล้านคน ในปี 2565 (กองเศรษฐกิจการค้าการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) ทำให้ภาพรวมปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีปริมาณเพิ่มขึ้นเช่นกัน รายละเอียดปริมาณขยะมูลฝอยและอัตราการเกิดขยะมูลฝอยดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปริมาณและอัตราการเกิดขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปี พ.ศ. 2561 – 2565

ปี พ.ศ.	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (ล้านตัน)	อัตราการเกิดขยะมูลฝอย (กิโลกรัม/คน/วัน)
2561	27.93	1.15
2562	28.71	1.18
2563	25.37	1.05
2564	24.98	1.03
2565	25.70	1.07*

หมายเหตุ : * เป็นตัวเลขอัตราการเกิดขยะมูลฝอยเมื่อเทียบกับประชากรตามทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2565

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ได้สร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ “แยกก่อนทิ้ง” เพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการให้ประชาชนรับรู้และเกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในครัวเรือนด้วยการคัด “แยกขยะก่อนทิ้ง” และหมู่บ้าน/ชุมชน มีการจัดการขยะอินทรีย์ การจัดการขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ ขยะอันตรายและการคัดแยกขยะแยกตามประเภทอย่างถูกต้องตามแนวทางที่กำหนด โดยการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนใช้หลักการ 3Rs โดย Reduce คือ การใช้น้อยหรือลดปริมาณการใช้ในปัจจุบันให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะ เป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดจากตัวเรา คิดก่อนซื้อ ลดการเกิดขยะมูลฝอย มีแนวการปฏิบัติ คือ 1) เตรียมภาชนะในการบรรจุอาหารเพื่อหลีกเลี่ยงการรับถุงหรือภาชนะพลาสติกจากร้านค้า 2) หลีกเลี่ยงการซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีหีบห่อบรรจุหลายชั้น 3) หลีกเลี่ยงการซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ชนิดที่ใช้ครั้งเดียว มีอายุการใช้งานสั้น ไม่ได้มาตรฐาน 4) ควรเลือกสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์ขนาดใหญ่ซึ่งใช้ทรัพยากรน้อยกว่าเมื่อเทียบกับน้ำหนักของผลิตภัณฑ์ 5) เลือกใช้สินค้า Reuse คือ การใช้ซ้ำ การนำของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ในอีกรูปลักษณะโดยไม่ผ่านขบวนการแปรรูป และ 6) Recycle คือ การคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำไปแปรรูปใช้ใหม่ ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำธนาคารขยะมูลฝอยรีไซเคิลหรือธนาคารขยะฉาบปทิจ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการนำขยะมูลฝอยรีไซเคิลมาสร้างรายได้ผ่านการฝากกับธนาคารโดยเก็บในรูปแบบของการสะสมในสมุดบัญชีธนาคาร ซึ่งสามารถถอนเป็นเงินสดหรือแลกเป็นของรางวัลที่ต้องการได้โดยจัดเก็บและรวบรวมไว้เพื่อประสานให้ร้านเข้ามารับซื้อ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาขยะเป็นอย่างมาก จึงอยากจะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วน

ตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา นำเสนอคณะผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่ตำบลเกาะหลัก โดยหาข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก พบว่าบริบทของพื้นที่นั้นกว้างทำให้การหมุนเวียน มาเก็บขยะในแต่ละหมู่บ้านซ้ำบ้าง ทำให้เกิดขยะตกค้าง บางส่วนทำลายด้วยวิธีการเทรวมกันกลางแจ้งแล้วเผาหรือฝังกลบ บางส่วนประชาชนมักง่ายทิ้งไม่ลงถังหรือถังขยะเต็มล้นถังส่งกลิ่นเหม็นเกิดผลกระทบกับผู้ที่อาศัย และบ้านเรือนใกล้เคียง ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ตามมา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วน ตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

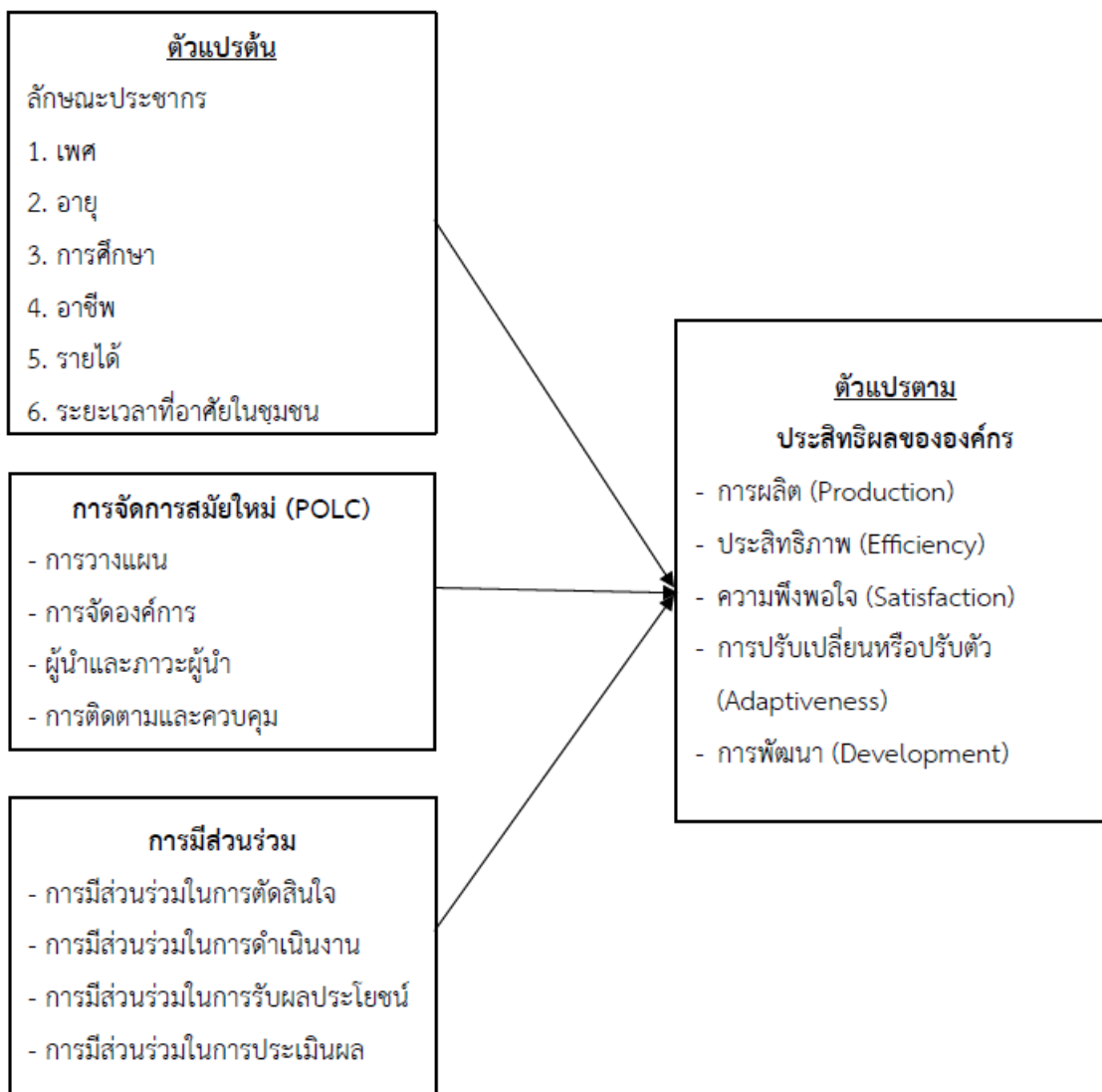
สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะไม่เป็นเชิงบวก
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลักสามารถพยากรณ์การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้เกินร้อยละ 30

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยเรื่อง การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลักจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ แนวคิดและทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ (POLC) แนวคิดและทฤษฎีการจัดการขยะตามหลักการ 3R แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น และอำนาจหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คนทำการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและสมการถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 214 คน คิดเป็น

ร้อยละ 53.5 อายุระหว่าง 51 - 65 ปี มีจำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 ประกอบอาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 มีรายได้ 18,000 – 20,000 บาท จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 และส่วนใหญ่อาศัยในชุมชน 5 - 10 ปี จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5

ผลการวิเคราะห์การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพ ด้านการผลิต ด้านการเปลี่ยนแปลง และด้านการพัฒนา โดยทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการควบคุมและติดตามผล ด้านภาวะผู้นำและด้านการจัดองค์กร โดยทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

แบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะหลักอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลักอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อยู่ในระดับปานกลาง

การทดสอบ พบว่า การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านที่มากที่สุดได้แก่ ด้านความพึงพอใจ รองลงมาด้านประสิทธิภาพ และด้านที่น้อยที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง จึงยอมรับสมมติฐานศูนย์

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการขยะในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลักกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะ ไม่เป็นเชิงบวก

การทดสอบ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการขยะในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลักกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะ เป็นเชิงบวก ระดับต่ำถึงปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานแย้ง

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลักสามารถพยากรณ์และนำเสนอแนวทางการจัดการขยะเกินร้อยละสามสิบ

การทดสอบ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลักสามารถพยากรณ์และนำเสนอแนวทางการจัดการขยะ ไม่เกินเกินร้อยละสามสิบแก่จุดสี่ส่วนที่เหลือเป็นปัจจัยอื่น ๆ สมการประกอบด้วย การจัดการขยะ $(y) = 2.316 + 0.068$ การร่วมตัดสินใจ $+ .157$ การจัดการวางแผน $+ .069$ การร่วมดำเนินการ $+ .203$ การจัดองค์การ

อภิปรายผล

การจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าด้านความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพ ด้านการผลิต ด้านการปรับเปลี่ยน และด้านการพัฒนา ซึ่งอธิบายได้ว่าการจัดการขยะในชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมจะช่วยลดปริมาณขยะ ลดภาระของ อบต. ประชาชนพึงพอใจในความสะดวกและเป็นระเบียบของชุมชน สามารถดัดแปลงขยะให้นำกลับมาใช้ใหม่ และประชาชนสามารถใช้พื้นที่สาธารณะทำกิจกรรมอย่างสะดวก ประเมินผลระดับการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลักออกมาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ นิชาภา หมีนภักดี (2563) รูปแบบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของชนกลุ่มน้อยในจังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการควบคุมและติดตามผล ด้านภาวะผู้นำ และด้านการจัดองค์กร ดังนั้น อบต.จะต้องให้ความสำคัญกับชุมชนในการวางแผนการนำขยะไปกลบฝัง ให้ชุมชนร่วมกันในการจัดการแหล่งฝังกลบ มีวางแผนการลดปริมาณขยะของครัวเรือน และมีการวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมร่วมกัน ทำให้การประเมินผลระดับการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก ออกมาอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับ สยามราช หอมหวล (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อพรรณาลักษณะการบริหารการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของกรุงเทพมหานคร ระบุปัญหาในการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน และ สร้างแนวทางในการบริหารการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของกรุงเทพมหานครมีการดำเนินการ ด้านการวางแผน โดยมีการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล มาตรการทางกฎหมาย หลักการบริหารหลักการสามอาร์ และ แนวคิดขยะเหลือศูนย์ ด้านการจัดองค์การมีการจัดองค์การตามวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ด้านการสั่งการมีการสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร ด้านการประสานงานมีการหารือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และ ด้านการควบคุม มีการควบคุมเอกชนหรือผู้รับจ้างที่เข้าดำเนินการกำจัดขยะ 2) ปัญหาในการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ได้แก่ คนในชุมชนเพิ่มมากขึ้นและขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะในที่ที่เหมาะสม และไม่มีการคัดแยกขยะตามประเภทของขยะรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่เข้าใจในเนื้อหาของกฎหมายใหม่ที่เปลี่ยนแปลงบ่อยและมีเนื้อหาบางส่วนทับซ้อนกัน และ 3) แนวทางในการบริหารการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรุงเทพมหานครควรมีการวางแผนจัดการมูล

ฝอยตั้งแต่ต้นทาง กลางทางและปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการปรับโครงสร้างองค์การ โดยเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงาน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสั่งการ การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และ ใช้กฎหมายควบคุมอย่างเคร่งครัด

ผลการวิเคราะห์ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในประเมินผลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งอธิบายได้ว่าเมื่อการจัดการขยะเป็นความคาดหวังของชุมชน ในขณะเดียวกัน อบต. ก็ให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในประเมินเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะ มีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการขยะ และมีส่วนร่วมการสังเกตเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะ จึงส่งผลให้การประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ออกมาในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ กนกวรรณ สุขชนะ (2564) ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า (1) ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย พบว่าประกอบด้วย (ก) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการตัดสินใจร่วมกัน (ข) การมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการเน้นการประชุมปรึกษาหารือ โดยบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน (ค) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เน้นการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวมและ (ง) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เน้นการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (2) ด้านปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า มีปัญหาที่สำคัญ คือ คนในชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และ (3) ด้านแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่สำคัญพบว่า ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ชุมชนควรกำหนดนโยบายการจัดการขยะแบบเหลือศูนย์ให้ชัดเจน
2. ภาครัฐต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการทำให้หน่วยงานภาครัฐมีการกำหนดและนำนโยบายการจัดการขยะชุมชนไปปฏิบัติ
3. ภาครัฐต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการทำให้ผู้คนในชุมชนเพิ่มพูนความสามารถทางเทคโนโลยีและสมรรถนะการจัดการขยะ

เอกสารอ้างอิง

กองเศรษฐกิจการการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565, 15 มิถุนายน). จำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทย.

<https://secretary.mots.go.th/policy>

กนกวรรณ สุขชนะ. (2564). แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ [การศึกษาอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์].

RCIM. <https://www.rcim.in.th/course-rcim/วิจัย-วิชาการ/ผลงานวิจัย-นักศึกษา/student-researchresults-rcim-2561-2565/>

นิชาภา หมั่นภักดี. (2563). รูปแบบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของชนกลุ่มน้อยในจังหวัดเพชรบุรี.

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 7(1), 357–368.

สยามราช หอมหวล. (2562). การบริหารการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของกรุงเทพมหานคร [การศึกษาอิสระหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์].

RCIM. <https://www.rcim.in.th/course-rcim/วิจัย-วิชาการ/ผลงานวิจัย-นักศึกษา/studentresearch-results-rcim-2561-2565/>